

- (14) S.O., 29.09.1888.
 (15) S.O., 21.08.1889.
 (16) Désiré PRYS was de orkestchef van het dansorkest in het Kursaal en het Casino. Deze taak liet hij dit seizoen over aan zijn broer Nestor.
 Jules DE SWERT stierf in februari 1891. E.O., 24.02.1891.
 (17) S.O., 21.07.1891.
 (18) S.O., 29.07.1891.
 (19) S.O., 17.08.1893.
 (20) S.O., 27.07.1894.
 (21) C.O., 18.06.1896.
 (22) S.O., 08.08.1896.

SINTE-CATHARINA-WEST

door J.B. DREESEN

Toen we voor enkele jaren een boek publiceerden over de Sinte Godelieve-parochie te Oostende (1) gebruikten we als historische voorloper een, in 1584, verdwenen parochie die aan de Heilige Katharina was toegewijd en die op 1,5 km ten zuidwesten van Oostende lag. De kerk van deze Sinte Catharina-parochie had, in vogelvlucht, op slechts 350 m, in zuidoostelijke richting, van de huidige Sinte Godelievekerk gestaan.

Ons baserende op VLIETINCK (2) hadden we, in onze publicatie, als naam voor deze parochie SINTE CATHARINA-TER-STREEP gebruikt. VLIETINCK (3) had, in tweede instantie, ook de naam SINTE CATHARINA-WEST gebruikt maar gaf hiervoor één referte.

Bij een nauwkeurig onderzoek van de gekende, en nieuw gevonden, bronnen over deze parochie zien we ons verplicht de, door ons gebruikte, naam voor deze parochie te herzien. Op de 98, hierna-volgende, vermeldingen van de Sinte Catharina-parochie in 's Heer Woutermans-Ambacht die we, voor de periode van 1222 tot 1584, tot nogtoe konden optekenen komt de vermelding SINTE CATHARINA-TER-STREEP slechts eenmaal voor.

Anderzijds heeft een nauwkeurige studie van de "Ommeloper van 's Heer Woutermans-Ambacht" uit 1559 ons toegelaten vast te stellen dat Sinte Catharina ten zuiden van TERSTREEP had gelegen en daarvan dus nooit geen deel had uitgemaakt.

De in de lijst voorkomende vermeldingen van de Sinte Catharina-parochie werden voor een gedeelte opgetekend uit de originele teksten of publicaties. Dit wordt aangegeven door vermelding van de referte. Indien de referte voorafgegaan wordt door de naam Vlietinck of De Flou wil dit zeggen dat ze uit VLIETINCK (4) of DE FLOU (5) werden overgenomen zonder nazicht van het stuk zelf.

1222. aug. Capella Ste Katerine	Arch. Dep. Nord. Lille. 59H96
fol 116-117 nr 237
1265. ...decimam de Bredenay et de Sancta Katerina	- Arch. Dep. Nord. Lille. Inv.
Godefroy nr 567-569
- Fragmenta 1 blz 75
1271. Ste Catherine	R.A. Brugge. Chart. O.L.V.
Brugge nr 274 prov.

1282. Sainte Catharina Feys-Vandecasteele. Hist. d'Oudenburg blz 77.
1285. Sinte Catharina Vlietinck. Oud Oostende blz 64. in verband met het uitdiepen en verwijden van enen watergang
1291. Gauthier die Vos van Sinte Katelinen R.A. Brugge. Charters Vrije, blauw, verschil. nrs. tussen 1291 en 1352 komt deze naam een 14-tal malen voor als schepen van het Vrije.
1292. ...binnen der prochie van Sint Katelinen west Vlietinck. Oud Oostende blz 26. volgens Vlietinck gaat het hier om de, tot dan toe, oudste acte, verleden voor de schepenen van Oostende. Berust in het archief van het bisdom Brugge.
1300. ...in sinte katelinen west H. Geestrol. Brugge
1302. In sinte katelinen west Rekeningen Potterie. Brugge.
1304. van sint katelinen west De Flou. Chart 198. Arch. Brugge.
1305. In Woemanbocht in die prochie S. Katerine west van de dunen. R.A. Brugge. Inv. Arch. I. 200. blz 193.
1306. Sancte Katherine west R.A. Brugge. Inv. Arch. I. 219. blz. 238.
1309. Wouter die Vos van Sinte Katelinen R.A. Brugge. Chart. nr 6772 blauw.
1330. Sainte Catherine près Ostende Feys-Vandecasteele. Hist. d'Oudenburg I. blz 643.
1330. Sta Katerina West Emulation 22 (1870) blz 208.
1342. ...en la paroisse de Sinte Katelinen R.A. Brugge. Charters Vrije. nr. 4753. blauw.
1346. Gauthier die Vos de Sinte Katelinen échevin du Franc R.A. Brugge. Charter Vrije. nr 7145. blauw.
1346. Gauthier die Vos de Sinte Katelinen R.A. Brugge. Charter Vrije. nr 3269. blauw.
1349. Sinte Katharina (Oostende) - met retro-actum 1336 - R.A. Brugge. Oud kerkarchief O.L.V. Brugge blz 115.
1349. Sint-Katelijne Schouteet. Regesten op oorkonden, deel 3, nr 132.
1351. inde prochie de Sinte Katelinen R.A. Brugge. Chart. Chartreuzinnen. 4018. blauw.
1355. ...te S. Katheline 't Steene bi Oostende Cart. L. de Male 2. blz 239.
1356. De disch van S. Kateline West R.A. Brugge. Cartysus fol. 80.
1357. ...ende binder prochie van sinte katelinen De Flou. Cart. N. Clooster 12.

1358. ...in de prochie van Sinte-Catelenen in sher Woutermansambacht
Car. L. de Male blz 272.
1361. ...in parochia Sancte Katherine west
In La Flandre 1867-68. blz 264-265.
1368. inde prochie van Sinte Katelenen West
De Flou. Relieven Brugghe.
1370. in parochia Sancte-Katherine west
Flan. I. 265.
1374. Sinte Katelijne in Woutermansambacht
Schouteet. Regesten op oorkonden. deel 3. nr 621.
1384. Sinte Catharina-ter-Streep Vlietinck. Oud Oostende blz 19 met verwijzing naar Inv. Arch. Dep. Nord II blz 581, stuk opgemaakt voor 1384.
1388. En le pareche de s. kateline west, oost del église.
De Flou. Espier Bruges. f. 70.
1388. En la paroche de s. kateline ten Steene zuud oost del eglise
De Flou. Espier Bruges. f. 90.
1399. In sinte katelenen West De Flou OLV f. 94.
1399. In sinte katelenen west in ser woutermansAmbacht
De Flou. Register nr 167. f. 94.v.
1403. Slypen en S. kathelyne west De Flou. Inv. S. Don. 131.
1410. Binder prochie van Sinte kathelenen west
De Flou. Cart. OLV. Brugge. f. 267.
1418. die van Sinte Katelenen Vlietinck. Oud Oostende blz 38.
1421. inde prochie van sinte kathelenen
De Flou. Leenen Ghisene f. 30.
1423. ...van Sinte Kateline bi Oosthende
Poortersboeken Brugge blz 153.
1425. In Sinte Katelenen west De Flou. Goed. S. Trudo. f. 26.v.
1425. Sint Katherine (Oostende) R.A. Brugge. Oud kerkarchief.
OLV. Brugge 21.
1433. Tot ande noordtzijde van der priestrage van Sinte Catelenen
Feys-Vandecasteele. Hist. d'Oudenbourg 2. blz 77.
1434. infra limites parochie Sancte Caterine West
Cartul. d'Ostende 291.
1435. Leengoed Sinte Catharina Coutume du Bourg de Bruges blz 322.
1436. ...pastoor van Sinte Catharina
Vlietinck. Oud Oostende blz 40.
1440. ...der kerke van Sinte Kathelenen
Vlietinck. Oud Oostende blz 40.
1443. binnen den prochie van sinte Catelenen
- Feys-Vandecasteele. Hist. d'Oudenbourg 2. blz 77.
- Vlietinck. Oud Oostende blz 64-66
- R.A. Brugge. Charters Vrije nr 367.

1446. Den prochiepape van S. Kateline Vlietinck. Oud Oostende blz 69.
1450. Slypen ende S. Katelyne West De Flou. Inv. S. Donat. f. 131.
1452. tusschen der kercke van sinte katelinen west lande ende...
De Flou. Cart. Magd. Brugge.
1455. Cura et parrochia Sancte Katherine west...submersa est
Ann. Eccles. 1911 blz 446.
1455. Sancta Katharina west Emulat. 1911. blz 11.
1455. Sancta Katharina west Ann. Eccles. 40.449.
1455. A curato de ste Katharina west
De Flou. Heffing. 3. Thiende.
1462. in sinte kateline De Flou. Rek. S. Godel. f. 100 v.
1463. in sinte kathelyne west De Flou. San Salv. f. 7.
1463. inde prochie sinte katheline west
De Flou. S. Salv. f. 7.
1463. inde prochie (van) sint kathelyne west
De Flou. S. Salv. f. 7.
1468. in sinte kateline De Flou. Rek. S. Godel. f. 101 v.
1469. In sinte cateline De Flou. Rek. S. Godel. f. 114 v.
1472. inde prochie van Sinte-Kateline West
R.A. Brugge. Chart. Chartreuzinnen nr 3477 blauw.
1478. in Sint Katerina R.A.Brugge. Burg van Brugge nr 73
1479. in sinte catheline De Flou. Rek. S. Godel. f. 267 v.
1490. a Sainte Catherine près d'Ostende
Feys-Vandecasteele. Hist. d'Oudenbourg 1. blz 249.
1499. Inde prochie van sinte kathelynen
De Flou. Terr. Kerk. Bredene. f. 18.
1500. in Sinte Cahtarina parochie Vlietinck. Oud Oostende blz 147.
1503. in sinte Kateline West Stadsarchief Brugge. Legger kerk Leffinge 43.
1511. in sinte kateline prochie De Flou. Rek. S. Godel. f. 3 v.
1513. inde prochie van Sinte Kateline West
R.A. Brugge. Chart. Chartreuzinnen. nr 5235 blauw.
1517. Sancta Catharina West R.A. Brugge. Nieuw kerkarchief 37
1517. St. Kattryn Verheerlyckt Vlaanderen 1. 190.
1527. Sinte Cathelinen west R.A. Brugge. Nieuw kerkarch. 373.
1532. In sinte kathelyne prochie De Flou. Renteboek. S. Godel. f. 218 v.
1543. In Sinte Catharina parochie Vlietinck. Oud Oostende blz 147.
1550. S. Katheline west by S. Mariekercke
De Flou. Legh. Chartr. Brugge f.2
1550. In st Katheline west De Flou. Legh. Chartr. Brugge f.

1550. In S. Katheline west De Flou. Legh. Chartr. Brugge f.223.
- 1550 In St. Katheline west De Flou. Legh. Chart. Brugge f. 215
2 maal.
1553. Cathelyne Vlietinck. Oud Oostende, op
kaart omstr. Oostende.
1556. In St Katelyne west De Flou. OLV. Oostende 4 ver-
meldingen
1559. Sint Katharina bij Oostende Vlietinck. Oud Oostende blz 63.
1559. Sinte Cathelyne West R.A. Brugge. Watering Blankenber-
ge nr 517.
- dit is de Ommeloper van 's Heer Woutermansambacht van 1559
waarvan 358 bladzijden betrekking hebben op Sinte Catharina.
In de tekst worden de vormen Cathelyne en Kathelyne doorheen
gebruikt.
1562. Sinte Cathelyne West Cartulaire d'Ostende 195.
1567. ...en la parroiche de Ste cathelyne west
De Flou. Comput. bon. S. Don. f.2.v.
1568. Sinte Katelyne Vlietinck. Oud Oostende blz 196.
1567. ...ligghende in Sinte Cathelyne West
Vlietinck. Oud Oostende blz 41.
1569. Sinte Cathelyne West Vlietinck. Oud Oostende blz 41.
1570. Sinte Catherina West R.A. Brugge. Nieuw Kerkarchief
nr 404.
1571. S. Catherine Kaart van het Vrije, van Pourbus.
1571. Sinte Catharina West R.A. Brugge. Nieuw Kerkarchief
nr 405.
1575. Sanctae Catharinae West-Ostendam
Emulation. 17.344.
1577. Ecclesia de Ste Catharina R.A. Brugge. Chart. 4166 blauw.
1579. Cappellania B. Mariae in Sancte Catharina West
De Flou. Lib. Semin. f. 51.
1583. S. Catelin Spiegel der scheepvaart. Zee-
kaart Vlaamse kust.
1584. S. Cathelyne Biekorf 1964 blz 346-347.

De opsomming eindigt, opzettelijk, in 1584 omdat de parochie van Sinte Catharina werd verlaten bij de Grote Vloeiing in dat jaar, waarbij een groot gedeelte van de omgeving van Oostende onder water kwam te staan. De naam blijft echter voortleven in woord en geschriften tot, minstens, 1761, jaar waarin de bisschop van Brugge, CAIMO, de parochiale bevoegdheid van Sinte Catherina verdeelde tussen Stene en Mariakerke.

De meest voorkomende schrijfwijze, in deze tijd, is Sinte Catharina West (Sinte Kathelyne West), met ongeveer een 50-tal vermeldingen.

Dit bevestigt wat M. COORNAERT schreef in zijn bijdrage over de Historische Geografie van het West-Vrije (6) :

"Vermoedelijk is St-Katarina als eerste dochterparochie uit Zandvoorde afgesplitst. Dit dorp ontstond op de zuidoever van

de Terstreep, ca. 5 km ten noordwesten van Zandvoorde. De CAPELLA SANCTAE KATERINAE verschijnt in 1222. Om de genoemde parochie te onderscheiden van St-Katarina bij Assebroek zn St-Katarina-buiten-Damme, gaf men een bijzonder bepaling : SINTE KATELINE WEST".

Om redenen van wat voorafgaat zullen we in de volgende bijdragen nog uitsluitend de naam SINTE CATHARINA-WEST gebruiken.

Een vraag die men zich kan stellen is welk belang de Sinte Catharina-parochie kan hebben als ze in 1584 verdwenen is ? Het antwoord ligt voor de hand. Het huidige Oostende werd, na 1394, praktisch volledig gebouwd op de gronden van deze verdwenen parochie. De studie ervan kan in grote mate bijdragen tot een betere kennis van de geschiedenis van Oostende.

-
- (1) J.B. Dreesen-G. Vandamme. Geschiedenis van een parochie te Oostende. Sinte-Catharina vergaan... Sinte-Godelieve ontstaan. Oostende 1984.
 - (2) E. Vlietinck. In OUD OOSTENDE 1897. blz 19... eindelijk SINTE-CATHARINA-TER-STREEP (T'estreep) met verwijzing naar Inventaire des archives du Départ. du Nord II blz 581, stuk opgemaakt voor 1384.
 - (3) E. Vlietinck. In OUD OOSTENDE 1897. blz 35... De parochie Sinte-Catharina - ook onder de naam van Sinte-Cahtarina-ter-streep en Sinte-Catharina-West bekend was - was gelegen tussen Oostende en Mariakerke - links van de huidige Nieuwpoortse Steenweg - en van deze laatste parochie door het Testreepvlietje gescheiden. ...met verwijzing naar blz 19 en de Pouillé van 1330 verschenen in Emulation 1870.
 - (4) E. Vlietinck. Het oude Oostende en zijn driejarige belegering. Oostende 1897.
 - (5) K. De Flou. Woordenboek der Toponomie. Brugge 1933 deel XIV. blz. 605 - deel XVIII Bronnen.
 - (6) M. Coornaert. In "West-Vlaamse archaeologica" tijdschrift, jaargang 1, 1985 blz 2 tot 15.

LEOPOLD II en OOSTENDE

Dat Leopold II grootse plannen had voor onze stad is geen geheim, dat er veel van die plannen uitgevoerd werden hebben we kunnen zien, vooraleer er veel moois verdween tengevolge van de laatste oorlog en - van wat de oorlogvoerenden nog hadden laten staan - door "wijze" en (vooral) "vooruitziende" stadsbestuurders.

Er zijn heel zeker meer plannen geweest dan er uitgevoerd werden; zo kan men in het "Handelsblad van Antwerpen" van 6 februari 1896 het volgende kleine berichtje lezen :

Oostende, 6 februari

"Naar het schijnt is de Koning voornemens te Mariakerke eene ijzeren kerk te laten bouwen, in den trant van die, welke in het koninklijk domein van Laeken is opgericht. Zij zou voor parochiekerk dienen".

Jef KLAUSING